

Stiùireadh nan Oileanach

Tha am measadh seo a' buntainn ris an obair shònraichte airson Nuadh-eòlas Nàiseanta 5.

Tha luach 20 comharra anns obair shònraichte seo. Bidh na comharran a' cur 20% ris na comharran iomlan airson measadh a' chùrsa.

Tha e a' measadh nan sgilean a leanas, eòlas agus tuigse:

- ◆ tagh, le glè bheag de thaic, cuspair no ceist nuadh-eòlais a tha iomchaidh
- ◆ cruinnich fianais bhuntainneach bho co-dhiù dà stòr fiosrachaidh de dhiofar sheòrsaichean
- ◆ dèan measadh air èifeachdas dà dhòigh rannsachaidh a chaidh a chleachdadh, a' toirt iomradh air na neartan agus na laigsean aca far a bheil sin iomchaidh
- ◆ cleachd sgilean nuadh-eòlais a thaobh na fianais a chruinnich thu
- ◆ cleachd eòlas agus tuigse gus mìneachadh agus mion-sgrùdadh a dhèanamh air prìomh fheartan a' chuspair no na ceiste
- ◆ thig gu co-dhùnadh le deagh taic, agus le taic bho fhianais, mun chuspair no mun cheist.

Innsidh an tidsear no an t-òraidiche mar a thèid am measadh a chur an gnìomh, agus mu chumhachan riatanach sam bith airson a dhèanamh.

Tha dà cheum anns a' mheasadh:

- ◆ rannsachadh
- ◆ a' cruthachadh fianais: a' sgrìobhadh aithisg leis an fhiosrachadh a gheibh thu a-mach, (fo chumhachan deuchainn, air a dhèanamh ann an uair a thìde agus aon turas)

Aig ìre an rannsachaidh bu chòir dhut ceist no cuspair a thaghadh a leigeas leat ceist ann an nuadh-eòlas cho-aimsireil a sgrùdadh. 'S dòcha gum bi seo co-cheangailte ri cuspair a sgrùd thu sa chlas, no ma tha thu ag iarraidh, faodaidh tu rannsachadh a dhèanamh air ceist no cuspair buntainneach sam bith.

Cuideachd aig ìre an rannsachaidh, feumaidh tu duilleag rannsachaidh airson Nuadh-eòlas a lìonadh airson do chuideachadh aig an ath ìre: a' sgrìobhadh aithisg air na fhuair thu a-mach. Chan fhaod barrachd air dà dhuilleag singilte de A4 a bhith an seo. Bu chòir dà dhiofar modh rannsachaidh a rinn thu nochdadh san fhianais a bheir thu a-steach.

Tha eisimpleirean dhen t-seòrsa fianais a dh'fhaodas a bhith air an duilleag rannsachaidh agad gu h-ìosal:

- ◆ clàr no graf staitistigs bho aithisg air an eadar-lìon le àireamhan co-cheangailte ris a' chuspair no ris a' cheist
- ◆ liosta cheistean a rinn thu airson agallamh còmhla ri manaidsear còmhaidh-fasgaidh

- ◆ litir, le ceistean, a chuir thu chun a' BhPA ionadail mun chuspair no mun cheist a rannsaich thu
- ◆ am freagairt a fhuair thu dhan litir a' sealltainn fiosrachadh bho fhreagairtean nan ceistean a dh'fhaighnich thu
- ◆ dealbh-sgrion le liosta de làraich-lìn a lorg thu a' cleachdadh einnsean-rannsachaidh leis an fheadhainn as buntainniche air an soilleireachadh
- ◆ artaigil à pàipear-naidheachd leis na prìomh phuingeon air an comharrachadh co-cheangailte ris a' chuspair no ris a cheist
- ◆ toradh an rannsachaidh a rinn thu air a' chuspair no air a' cheist le nota dhen àireimh de dhaoine ris an do bhruidhinn thu, agus cuin is càit an do rinn thu e
- ◆ copaidh de na notaichean a rinn nuair a choimhead thu prògram air an telebhisean mun chuspair no mun cheist, le ainm a' phrògram, ainm an stèisein agus deit a' chraolaidh
- ◆ notaichean mu thuras a ghabh thu mar phàirt de thuras clas airson Nuadh-eòlas, me a Phàrlamaid na h-Alba

Nuair a bhios tu aig ìre a bhith a' cruthachadh fianais, feumaidh tu an aithisg a dhèanamh air teamplaid na h-àithisg airson Nuadh-eòlas. Chan fhaod thu an aithisg a chopaigeadh dìreach bhon duilleag rannsachaidh agad. Chan fhaigh thu comharran airson copaigeadh dìreach. Faodaidh tu ge-tà iomraidhean a chopaigeadh gu lèir, cho fad 's a dh'ainmicheas tu na stòran.

Feumaidh an duilleadh rannsachaidh a dhol gu SQA. Cha bhi an duilleag rannsachaidh air a comharrachadh. Mura cuir oileanach duilleag rannsachaidh a-steach, thèid peanas 4 comharra a-mach à 20 comharra a chur an sàs.

Ag obair còmhla ri daone eile

Ged a bu chòir dhut do chuspair fhèin a thaghadh airson a rannsachadh, 's dòcha gun tagh feadhainn eile sa chlas cuspair coltach ris an fhear agadsa. Dh'fhaodadh e a bhith feumail obrachadh còmhla ri feadhainn eile airson pàirt dhen tìde nuair a bhios tu a' cruinneachadh fiosrachadh.

Ma nì thu sin, tha e cudromach gum bi thu air chomas sealltainn na rinn thu fhèin airson a' phìos seo den obair shònraichte, agus gur e an obair agad fhèin a bheir thu a-steach dhan mheasadh.

Sa mheasadh seo bidh thu:	Mar a nì thu e
<ul style="list-style-type: none"> ◆ a' taghadh cuspair no ceist nuadh-eòlais 	<p>Bu chòir an cuspair no a' cheist Nuadh-eòlais a thagh thu leigeil leat:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ rannsachadh a dhèanamh air ceist cho-aimsireil ◆ na sgilean nuadh-eòlais agad a chleachdadh <p>Bidh roghainn glè fharsaing de chuspairean no de cheistean agad airson a rannsachadh. Faodaidh tu tuilleadh rannsachadh a dhèanamh air rudeigin a sgrùd thu sa chlas, no air cuspair no ceist anns a bheil ùidh shònraichte agad airson tuilleadh fhaighinn a-mach mu dheidhinn.</p> <p>Is e cuspairean no ceistean math airson an taghadh feadhainn mu bheil caochladh bheachdan agus far an urrainn dhut na sgilean nuadh-eòlais agad a chleachdadh leithid beachdan a tha airson agus an aghaidh cuspair, a' tighinn gu co-dhùnaidhean no a' dèanamh cho-dhùnaidhean.</p> <p>Cha bhi cuspairean a bhios dìreach gad stiùireadh gu bhith a' toirt cunntas air a' chuspair buailteach a bhith cho inntinneach no a bhith a' cosnadh uiread de chomharran dhut.</p> <p>Tha e cudromach gum bi beachd soilleir agad air a' chuspair no air a' cheist a tha thu a' dol a rannsachadh mus tòisich thu air an obair shònraichte airson gum bi fòcas aig an rannsachadh agus gun tig thu gu co-dhùnadh.</p> <p>Faodaidh seo a bhith ann an cruth:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ cunntas soilleir air a' chuspair no air a' cheist ◆ ceist no ceistean a chuidicheas tu le fòcas a chumail air an rannsachadh agad le bhith a' lorg fhreagairtean ◆ beachd-bharail gun dearbhadh far am feuch thu ri aithris mun cheist a dhearbhadh ceart no ceàrr <p>Faodaidh an neach-teagaisg agad taic a thoirt dhut le beachd a thoirt air dè cho iomchaidh 's a tha an cuspair no a cheist a thagh thu agus comhairle a thoirt air dè cho fusasta 's a bhios e goireasan fhaighinn.</p>

<p>◆ a' cruinneachaidh fiosrachadh bho co-dhiù dà stòr</p>	<p>Cho luath 's a tha thu soilleir mun chuspair no mun cheist a tha thu gu bhith a' rannsachadh, faodaidh tu tòiseachadh air fiosrachadh a chruinneachadh. Feumaidh tu co-dhiù dà dhòigh eadar-dhealaichte a chleachdadh airson fiosrachadh a chruinneachadh.</p> <p>A rèir 's de an cuspair no a' cheist a thagh thu, bidh cuid de dhòighean nas freagarraiche na cuid eile agus mar sin bu chòir dhut beachdachadh air far am bi thu buailteach na stòran as freagarraiche airson do chuspair sònraichte a lorg.</p> <p>Faodaidh na dòighean rannsachaidh agad a bhith an dàrna cuid:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ na phrìomh rannsachadh far am bi an fhianais a chruinnicheas tu tùsail dhut fhèin, no ◆ na rannsachadh leasaichte far an deach am fiosrachadh a tha thu a' cleachdadh a chruinneachadh le cuideigin eile <p>Ge-bith de an seòrsa fianais a chruinnicheas tu feumaidh tu, bi cinnteach gun cùm thu nota den stòr san robh am fiosrachadh.</p> <p>Seo cuid de na dòighean a dh'fhaodadh tu a chleachdadh:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ agallamhan ◆ sgrùdaidhean/ceisteachain ◆ litrichean ◆ làraich-lìn ◆ pàipearan-naidheachd/irisean/leabhraichean (clò-bhuailte no eileagtronaigeach) ◆ tadhal air àite no cuairtean a-muigh ◆ telebhisean/bhidio ◆ rèidio/podcastan ◆ leabhraichean
<p>◆ a' luachadh dà dhòigh rannsachaidh a chaidh a chleachdadh</p>	<p>Fhad 's a bhios tu a' cruinneachadh fiosrachadh airson na h-obair shònraichte agad, bu chòir dhut beachdachadh air de cho freagarrach 's a bha na dòighean a chleachd thu airson an cuspair no a' cheist agad. De na buannachdan a bh' anns an dòigh seo, agus an robh eas-bhuannachdan sam bith ann? Nam biodh tu a' dèanamh an rannsachaidh seo a-rithist, de dhèanadh tu diofraichte?</p>

	<p>San aithisg agad, bu chòir dhut sgrìobhadh mu dhà de na dòighean rannsachaidh a chleachd airson an obair shònraichte a dhèanamh, agus bu chòir nota dhiubh a bhith air an duilleag rannsachaidh.</p>
<p>◆ a' cleachdadh sgilean nuadh-eòlais a thaobh na fianais a chruinnich thu</p>	<p>Nuair a bhios tu a' dhèanamh an rannsachaidh, cruinnichidh tu tòrr fiosrachaidh mun chuspair no mun cheist. Bidh cuid den fhiosrachadh gu math feumail, agus bidh cuid nach bi buileach cho feumail.</p> <p>Is ann an seo a chleachdas tu sgilean nuadh-eòlais airson co-dhùnadh dè as fheumaile a bhios dhut. Bidh seo nas fhasa ma rinn thu roghainn soilleir a thaobh cuspair no ceist. Nuair a choimheadas tu air an fhiosrachadh a chruinnich thu, chì thu a bheil e gad chuideachadh leis a' chuspair no leis a' cheist agad:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ A bheil am fiosrachadh a chruinnich thu a' toirt taic dha do bheachd no do bheachd dhaoine eile? ◆ A bheil e gad chuideachadh tighinn gu co-dhùnadh mun chuspair no mun cheist? ◆ Dè na co-dhùnaidhean a nì thu bhon fhiosrachadh a chruinnich thu?
<p>◆ a' cleachdadh d' eòlas agus do thuigse air a' chuspair no air a' cheist gus an cuspair no a' cheist a mhìneachadh</p>	<p>Fhad 's a bhios tu a' rannsachadh cuspair no ceist, bidh thu ag ionnsachadh tòrr mun chuspair no mun cheist agad. Anns an aithisg air an obair shònraichte, bidh cothrom agad cuid de na dh'ionnsaich thu a shealltainn.</p> <p>Cha bhi e air chomas dhut a h-uile càil as aithne dhut a thoirt a-steach, agus mar sin cùm an cunntas agad goirid agus na cuir ann ach na prìomh phuingeann a fhuair thu a-mach.</p>
<p>◆ a' tighinn gu co-dhùnadh a tha a' toirt làn-taic dhan chuspair no dhan cheist</p>	<p>Is e am pàirt deireannach den obair shònraichte tighinn gu co-dhùnadh mun chuspair no mun cheist a rannsaich thu. Seo far am bi e feumail dhut ma rinn thu taghadh ciallach air do chuspair no do cheist.</p> <p>Ma thagh thu cuspair mu bheil diofar bheachdan a' nochdadh, faodaidh tu a ràdh dè am beachd as motha ris a bheil thu ag aontachadh.</p> <p>Ma thaghas tu cuspair air am feum thu co-dhùnadh a dhèanamh, faodaidh tu co-dhùnadh a dhèanamh air dè mholadh tu agus inns carson.</p> <p>Ma tha thu air tòrr fiosrachaidh a chruinneachadh mu chuspair, faodaidh tu a ràdh dè am fiosrachadh as cudromaiche agus as earbsaiche nad bheachdsa, no</p>

	<p>sealltainn mar a tha nithean air atharrachadh thar ùine.</p> <p>Anns gach ceist, feumaidh tu taic a chur ri do cho-dhùnaidhean le fianais.</p> <p>Cuimhnich gur e beachd gun tàinig thu a th' ann an co-dhùnadh agus nach e geàrr-chunntas de na tha thu air a sgrìobhadh.</p>
--	---

Fiosrachadh rianachd

Air fhoillseachadh: An Dàmhair 2019 (dreachd 2.0)

Fiosrachadh nan atharrachaidhean

Dreachd	An t-atharrachadh	Deit
1.0	Tha an sgrìobhainn seo a' dol an àite na dreachd leis an deit An Sultain 2016. An sgrìobhainn air fhòrmatadh a rèir na teamlaid agus an stoidhle sgrìobhaidh as ùire. Atharraichidhean a rinneadh Stiùireadh Comharrachaidh airson Pàirt B airson soilleireachadh. Cha deach atharrachadh sam bith eile a dhèanamh.	An Sultain 2017
2.0	Peanas airson nach deach duilleag rannsachaidh a chur a-steach	An Dàmhair 2019

Tèarainteachd agus dìomhaireachd

Faodaidh luchd-obrach ann an ionadan air an dearbhadh le SQA an sgrìobhainn seo a chleachdadh airson nan Cùrsaichean Nàiseanta, ach chan fhaod air adhbhar sam bith eile.

Còraichean

Faodar an sgrìobhainn seo ath-riochdachadh gu lèir, no pàirt dheth, airson measadh fhad 's nach bi prothaid sam bith a' tighinn bhon ath-riochdachadh, agus ma thèid pàirt dheth ath-riochdachadh, gun tèid an stòr ainmeachadh. Tha an t-uallach air an ionad cead fhaighinn airson nan còraichean.

Ma thèid ath-chleachdadh ann an dòigh sam bith eile gun chead, dh'fhaodadh sin a bhith an aghaidh riaghailtean nan còraichean.

© Ùghdarras Theisteanas na h-Alba 2012, 2017